GENERALINIO ADVOKATO PHILIPPE LÉGER IŠVADA, pateikta 2006 m. spalio 5 d. [1]

1. Liberalizuojant įdarbinimo veiklą, privačios įdarbinimo agentūros atlieka vis svarbesnį vaidmenį Europos Sąjungos valstybių narių darbo rinkose [2]. Šis vaidmuo taip pat pripažįstamas tarptautiniu lygiu [3].

2. Šioje prejudicinio sprendimo priėmimo procedūroje Teisingumo Teismo prašoma išaiškinti įvairias Bendrijos teisės nuostatas atsižvelgus į nuo 2002 m. galiojančios Vokietijos užimtumo skatinimo sistemą.

I — Teisinis pagrindas

A — *Bendrijos teisė*

3. Pagal šią sistemą Federalinė įdarbinimo agentūra (*Bundesagentur für Arbeit*, toliau – *Bundesagentur*) išduoda darbo ieškantiems asmenims tarpininkavimo vekselį, dėl kurio jie bent iš dalies atleidžiami nuo pareigos mokėti atlygį privačiai įdarbinimo agentūrai, į kurią jie kreipėsi, siekdami rasti darbą.

4. Be EB 18, EB 39, EB 49, EB 50 straipsnių ir EB 87 straipsnio, skaitomo kartu su EB 81, EB 85 ir EB 86 straipsniais, prejudiciniai klausimai susiję su 1968 m. spalio 15 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 1612/68 dėl laisvo darbuotojų judėjimo [4] 3 ir 7 straipsniais. Pacituosiu tik pastarąsias dvi antrines Bendrijos teisės nuostatas.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — Žr. 2004 m. sausio mėn. Prancūzijos Senato teisinių tyrimų tarnybos dokumentą dėl bedarbių rėmimo sistemos ir įdarbinimo organizavimo septyniose valstybėse narėse (lyginamasis teisės aktų tyrimas), skelbiamas interneto tinklavietėje http://www.senat.fr/lc/lc130/lc1300.html.

3 — Žr. Tarptautinės darbo organizacijos konvenciją Nr. 181 ir 1997 m. birželio 19 d. Rekomendaciją Nr. 188 dėl privačių įdarbinimo agentūrų, atitinkamai skelbiamos interneto tinklavietėse http://www.ilo.org/ilolex/french/convdisp1.htm ir http://www.ilo.org/ilolex/french/recdisp1.htm.

4 — OL L 257, p. 2.

5. Reglamento Nr. 1612/68 3 straipsnyje nustatyta:

„1. Pagal šį reglamentą, valstybės narės įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos arba jos administracinė praktika netaikomi:

— jeigu jomis yra ribojamas prašymų įdarbinti ir pasiūlymų įsidarbinti pateikimas, arba užsienio piliečių teisė įsidarbinti ir dirbti, arba jei tam yra keliamos sąlygos, kurios netaikomos tos šalies piliečiams,

— jeigu jų vienintelis ir išskirtinis tikslas, nepaisant pilietybės, yra neleisti kitų valstybių narių piliečiams užimti laisvas darbo vietas.

<...>".

6. To paties reglamento 7 straipsnyje numatyta:

„1. Darbuotojui, jei jis yra valstybės narės pilietis, turi būti sudarytos tos pačios įdarbinimo ir darbo sąlygos, kaip ir piliečiui tos valstybės narės, kurioje jis dirba, nepaisant jo pilietybės, ypač nustatant atlyginimą ir atleidžiant iš darbo, o bedarbystės atveju – grąžinant arba vėl priimant į darbą.

2. Jis naudojasi tomis pačiomis socialinėmis ir mokestinėmis lengvatomis kaip ir vietiniai darbuotojai."

<...>".

B — *Nacionalinė teisė*

7. Socialinės apsaugos kodekso (*Sozialgesetzbuch*) III knygos „Užimtumo skatinimas" (*Arbeitsförderung*) [5] 296 straipsnio „Tarpininkavimo sutartis tarp tarpininko ir darbo ieškančio asmens" 1 dalyje nustatyta, kad tarpininkavimo sutartis, kuria tarpininkas įsipareigoja darbo ieškančiam asmeniui surasti darbą, turi būti sudaroma raštu ir joje, be kita ko, turi būti nurodytas atlygis tarpininkui.

5 — 1997 m. BGBl. I., p 594, toliau – SGB III.

8. Remiantis SGB III 296 straipsnio 2 dalimi darbo ieškantis asmuo privalo sumokėti atlygį tarpininkui, tik kai pastarajam tarpininkaujant buvo sudaryta darbo sutartis.

9. Be to, minėto 296 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad pateikus tarpininkavimo vekselį atlygio mokėjimas atidedamas, kol *Bundesagentur* atliks mokėjimą pagal SGB III 421g straipsnį [6].

10. Pastarojo straipsnio „Tarpininkavimo vekselis" 1 dalies pirmajame sakinyje numatyta, kad asmenys, gaunantys bedarbio pašalpą arba socialinę pagalbą nedarbo atveju bei neradę darbo per tris nedarbo mėnesius, ir asmenys, dirbantys darbą, kuris skatinamas pagal darbo vietų įsteigimo sistemą arba struktūrinę pritaikymo priemonę, turi teisę į tarpininkavimo vekselį [7]. Remiantis SGB III 421g straipsnio 1 dalies antruoju sakiniu, išduodama tarpininkavimo vekselį *Bundesagentur* įsipareigoja sumokėti komisinį mokestį tarpininkui, į kurį kreipėsi darbo ieškantis asmuo ir kuris šiam surado darbą, kurio atžvilgiu mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos, jeigu darbo laiko trukmė per savaitę yra ne mažesnė nei 15 valandų.

11. Pagal SGB III 421g straipsnio 2 dalį tarpininkavimo vekselis išduodamas 1 500, 2 000 arba 2 500 eurų sumai atsižvelgiant į darbo ieškančio asmens nedarbo laikotarpį. 1 000 eurų tarpininkavimo atlygis sumokamas darbo santykių pradžioje, o likusi dalis – praėjus šešiems mėnesiams po įdarbinimo; mokėtini pinigai pervedami tiesiogiai tarpininkui.

12. Pagal *Sozialgesetzbuch* IV knygos „Bendrosios socialinio draudimo nuostatos" (toliau – SGB IV) 1 straipsnį:

„<...> Šios knygos nuostatos, išskyrus jos ketvirto ir penkto skirsnio pirmąją ir antrąją antraštines dalis, taip pat taikomos ir užimtumo skatinimui."

6 — Vokietijos vyriausybė rašytinių pastabų 11 punkte, aiškindama šios nuostatos reikšmę, nurodė, kad šios nuostatos prasme tarpininkavimo vekselis suteikia teisę tik į dalinį apmokėjimą, o darbo ieškantis asmuo išlieka mokesčio pagal sutartį dėl įdarbinimo mokėjimo skolininkas. Ji taip pat pažymi, kad pagal aptariamą nuostatą tarpininkavimo vekselio pateikimas lemia mokesčio, kurį turi sumokėti tarpininkui darbo ieškantis asmuo, mokėjimo termino atidėjimą įstatymo pagrindu.

7 — Pažymėtina, kad ši tarpininkavimo vekselių sistema kaip bandymas buvo įtraukta į Vokietijos teisę 2002 metais. Numatyta, jog ši sistema, galiojanti iki 2006 m. gruodžio 31 d., bus įvertinta, siekiant priimti sprendimą dėl jos galimo pratęsimo.

13. Be to, SGB IV 3 straipsnyje numatyta:

„Pareigą apsidrausti ir teisę į draudimo išmoką reglamentuojančios nuostatos taikomos:

1. tiek, kiek jomis reikalaujama dirbti arba vykdyti savarankišką veiklą, visiems asmenims, vykdantiems pirmąją arba antrąją veiklą šio kodekso taikymo teritorijoje;

<...>".

14. Galiausiai, *Sozialgesetzbuch* I knygos „Bendroji dalis" (toliau – SGB I) 30 straipsnyje nustatyta:

„1. Šis kodeksas taikomas visiems asmenims, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta arba gyvenamoji vieta patenka į jo taikymo teritoriją.

2. Šios nuostatos taikomos nepažeidžiant viršnacionalinės arba tarptautinės teisės.

<...>".

II — Faktinės aplinkybės ir procedūra pagrindinėje byloje

15. *Innovative Technology Center GmbH* (toliau – *ITC*) tarpininkauja įdarbinant. 2003 m. rugpjūčio 27 d. *ITC* sudarė sutartį dėl įdarbinimo su D. Halacz. Pagal šią sutartį *ITC* įsipareigojo padėti D. Halacz surasti darbą, už kurį būtų mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos, bei suteikti visas įdarbinimui reikalingas paslaugas.

16. D. Halacz *ITC* pateikė jam *Bundesagentur* išduotą tarpininkavimo vekselį. Vekselyje buvo nurodyta, jog darbo ieškantis asmuo turi teisę kreiptis į vieną ar kelias pasirinktas įdarbinimo agentūras ir kad jame nurodyta suma bus sumokėta asmeniui darbą surasiančiai privačiai įdarbinimo agentūrai. Taigi 1 000 eurų būtų sumokėta užmezgus darbo santykius, o likutis būtų pervestas, jei šie santykiai truktų ne mažiau kaip šešis mėnesius.

17. Kaip nustatyta atitinkamose SGB III nuostatose, tarpininkavimo vekselyje buvo numatyta, jog atlygis mokamas su sąlyga, kad darbo atžvilgiu mokamos privalomojo socia-

linio draudimo įmokos, darbo laiko trukmė per savaitę yra ne mažesnė kaip penkiolika valandų, sutartas darbo laikotarpis yra ne trumpesnis kaip trys mėnesiai, su tarpininku buvo sudaryta rašytinė sutartis dėl įdarbinimo ir pagal šią sutartį pastarasis turi teisę gauti atlygį už įdarbinimą.

18. Tarpininkaujant *ITC*, D. Halacz sudarė terminuotą darbo sutartį laikotarpiui nuo 2003 m. rugsėjo 4 d. iki 2004 m. kovo 4 d. su Nyderlanduose įsteigta bendrove. Ši darbdavė patvirtino, jog tai yra darbo santykiai, kurių atžvilgiu mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos, ir kad darbo laiko trukmė per savaitę buvo ne mažesnė kaip penkiolika valandų.

19. 2003 m. rugsėjo 15 d. laišku *ITC* paprašė *Bundesagentur* išmokėti pirmąją dalį, t. y. 1 000 eurų, pagal tarpininkavimo vekselį [8].

20. 2003 m. spalio 2 d. Sprendimu *Bundesagentur* atmetė šį prašymą, nes D. Halacz nebuvo įdarbintas dirbti darbo, kurio atžvilgiu Vokietijoje mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos.

21. 2003 m. spalio 16 d. *ITC* pateikė skundą dėl šio sprendimo. *Bundesagentur* atmetė šį skundą 2003 m. spalio 27 d. Sprendimu remdamasi tuo, kad „privalomojo socialinio draudimo“ sąvoka apibrėžta SGB IV 1, 2 ir 3 straipsniuose, t. y. nuostatose, kurios taikomos ir SGB III. Todėl privalomąjį socialinį draudimą reglamentuojančios nuostatos taikomos visiems asmenims, dirbantiems SGB taikymo teritorijoje, t. y. Vokietijoje.

22. 2003 m. lapkričio 14 d. *ITC* pareiškė ieškinį Socialinis teismas (*Sozialgericht Berlin*) prašydama panaikinti 2003 m. spalio 2 d. *Bundesagentur* sprendimą, patvirtintą 2003 m. spalio 27 d. Sprendimu, ir įpareigoti šią instituciją sumokėti *ITC* 1 000 eurų atlygį už įdarbinimą.

III — Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

23. *Sozialgericht Berlin* nuomone, reikėtų patenkinti jame pareikštą ieškinį, jeigu

8 — Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą išplaukia, kad darbo santykiai tarp D. Halacz ir jo darbdavio buvo nutraukti 2003 m. lapkričio mėn. pabaigoje. Kadangi šie santykiai truko mažiau kaip šešis mėnesius, mokestis, kurio *ITC* gali reikalauti iš *Bundesagentur*, bet kuriuo atveju būtų 1 000 eurų.

SGB III 421g straipsnio 1 dalies antrasis sakinys būtų pripažintas prieštaraujančiu Bendrijos teisei, nes tai reikštų, kad *Bundesagentur* atlygį tarpininkui, į kurį kreipėsi darbuotojas, moka tik su sąlyga, jog už rastą darbą privalomojo socialinio draudimo įmokos mokamos Vokietijos teritorijoje.

24. Šiuo atžvilgiu jis patikslina, kad vien pagal Vokietijos teisę, t. y. pagal SGB IV 1 ir 3 straipsnius ir SGB I 30 straipsnį, skaitomus kartu su SGB III 421g straipsnio 1 dalies antruoju sakiniu, „darbą, kurio atžvilgiu mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos", pastarojo straipsnio prasme reikia suprasti kaip tik tokios rūšies darbą SGB taikymo teritorijoje, t. y. Vokietijoje.

25. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad taip suprantama nacionalinė teisė galėtų pažeisti Bendrijos teise garantuojamas teises, visų pirma dėl to, kad nacionalinės teisės aiškinimas, išplaukiantis iš šių SGB straipsnių sąveikos, reikalauja, kad darbuotojas, kuriam buvo surastas darbas užsienyje, negali būti atleistas nuo pareigos sumokėti atlygį tarpininkui, į kurį jis buvo kreipęsis, nors taip atsitiktų, jei darbas būtų rastas Vokietijos teritorijoje. Be to, dėl šio aiškinimo Vokietijoje įsteigtiems tarpininkams būtų netiesiogiai trukdoma išplėsti savo tarpininkavimo veiklą užsienyje, o užsienio tarpininkams netiesiogiai būtų trukdoma Vokietijos bedarbius įdarbinti užsienyje.

26. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymėjo manantis, jog SGB III 421g straipsnio 1 dalies antrąjį sakinį galima aiškinti Bendrijos teisę atitinkančiu būdu taip, kad „darbu, kurio atžvilgiu mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos", gali būti laikomas ir tokios rūšies darbas kitos Europos Sąjungos valstybės narės teritorijoje.

27. Turėdamas abejonių dėl kelių Bendrijos teisės nuostatų aiškinimo, *Sozialgericht Berlin* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1) Kiek (SGB III) 421g straipsnio 1 dalies antrojo sakinio aiškinimas, jog darbas, kurio atžvilgiu mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos, yra tik darbas, atliekamas (SGB) taikymo teritorijoje, pažeidžia Bendrijos teisės nor-

mas, ginančias laisvą asmenų judėjimą, įtvirtintą EB 18 ir EB 39 straipsniuose ir Reglamento (EEB) 1612/68 3 ir 7 straipsniuose?

2) a) Kiek galimas ir reikalingas Bendrijos teisę atitinkantis šios nuostatos aiškinimas siekiant išvengti pažeidimo, galinčio kilti iš pirmajame klausime nurodytos prielaidos?

b) Jeigu Bendrijos teisę atitinkantis šios nuostatos aiškinimas būtų negalimas arba nereikalingas, kiek SGB III 421g straipsnio 1 dalies antrasis sakinys pažeidžia laisvą darbuotojų judėjimą ginančias Bendrijos teisės nuostatas?

3) Kiek SGB III 421g straipsnio 1 dalies antrojo sakinio aiškinimas, jog darbas, kurio atžvilgiu mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos, yra tik darbas, atliekamas (SGB) taikymo teritorijoje, pažeidžia Bendrijos teisės normas, ginančias laisvę teikti paslaugas ir konkurenciją, įtvirtintas EB 49, EB 50 straipsniuose ir EB 87 straipsnyje, skaitomame kartu su EB 81, EB 85 ir EB 86 straipsniais, arba kitose Bendrijos teisės nuostatose?

4) a) Kiek galimas ir reikalingas Bendrijos teisę atitinkantis šios nuostatos aiškinimas siekiant išvengti pažeidimo, galinčio kilti iš trečiajame klausime nurodytos prielaidos?

b) Jeigu Bendrijos teisę atitinkantis šios nuostatos aiškinimas būtų negalimas arba nereikalingas, kiek SGB III 421g straipsnio 1 dalies antrasis sakinys pažeidžia Bendrijos teisę dėl to, kad neužtikrinamas laisvas darbuotojų judėjimas?“

IV — Analizė

A — *Dėl pirmojo ir trečiojo klausimų*

28. Pirmąjį ir trečiąjį klausimus galima nagrinėti kartu, nes jais abiem Teisingumo

Teismo prašoma priimti sprendimą, ar Bendrijos teisė aiškintina taip, jog ji draudžia valstybės narės teisės aktus, kaip antai nagrinėjamus pagrindinėje byloje, kurie reikalauja, kad nacionalinės agentūros atlygis privačiai įdarbinimo agentūrai už įdarbinimą priklauso nuo sąlygos, kad už šio privataus tarpininko surastą darbą būtų mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos šios valstybės narės teritorijoje.

29. Šiais dviem klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo išaiškinti kelias Bendrijos teisės nuostatas, t. y. EB 18, EB 39, EB 49, EB 50 straipsnius ir EB 87 straipsnį, skaitomą kartu su EB 81, EB 85 ir EB 86 straipsniais, bei Reglamento Nr. 1612/68 3 ir 7 straipsnius. Reikia patikrinti, kurias iš jų reikia išaiškinti, kad šis teismas galėtų išspręsti pagrindinę bylą.

30. Šiuo tikslu pirmiausia nurodysiu, kad nenagrinėsiu EB 87 straipsnio, kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašo išaiškinti kartu su EB 81, EB 85 ir EB 86 straipsniais. Nacionalinė tarpininkavimo vekselių sistema, mano manymu, negali būti kvalifikuojama kaip valstybės pagalba EB 87 straipsnio prasme.

31. Šiuo atžvilgiu primenu, jog, vadovaujantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika, kvalifikuojant kaip valstybės pagalbą reikalaujama, kad būtų įvykdytos visos EB 87 straipsnio 1 dalyje numatytos sąlygos [9], t. y. priemonė turi būti naudinga tam tikroms įmonėms, šią naudą turi suteikti valstybės narės arba jos ištekliai, ir priemonė turi iškraipyti ar galėti iškraipyti konkurenciją Bendrijos vidaus prekyboje.

32. Vis dėlto reikia konstatuoti, kad nacionalinė tarpininkavimo vekselių sistema dėl toliau išdėstytų priežasčių nėra tam tikroms įmonėms naudinga.

33. Remiantis nusistovėjusia Teisingumo Teismo praktika pagalbos sąvoka gali apimti ne tik pozityviąsias išmokas, kaip antai subsidijos, paskolos arba įmonių akcijų įgijimas, bet ir priemones, įvairiais būdais sumažinančias paprastai iš įmonės biudžeto apmokamas išlaidas, kurios, nors ir nėra subsidijos tiesiogine šio žodžio prasme, yra panašaus pobūdžio ir turi tokį pat poveikį [10].

9 — Be kita ko, žr. 2003 m. liepos 24 d. Sprendimą *Altmark Trans ir Regierungspräsidium Magdeburg* (C-280/00, Rink. p. I-7747, 74 punktas) bei 2006 m. birželio 22 d. Sprendimą *Belgija ir Forum 187 prieš Komisiją* (C-182/03 ir C-217/03, Rink. p. I-5479, 84 punktas).

10 — Be kita ko, žr. 2003 m. lapkričio 20 d. Sprendimą *Gemo* (C-126/01, Rink. p. I-13769, 28 punktas ir ten nurodyta teismo praktika) bei minėto sprendimo *Belgija ir Forum 187 prieš Komisiją* 86 punktą.

34. Atsižvelgiant į šią apibrėžtį, nacionalinė tarpininkavimo vekselių sistema, mano manymu, negali būti laikoma nei subsidija, nei paprastai privačioms įdarbinimo agentūroms tenkančių išlaidų sumažinimu. Šioje sistemoje tik numatomas darbuotojo pareigos sumokėti atlygį privačiai įdarbinimo agentūrai perkėlimas *Bundesagentur* įstaigai. Mokėdama atlygį tiesiogiai šiai agentūrai, *Bundesagentur* paprasčiausiai sumoka atlygį už suteiktą paslaugą, t. y. už darbo ieškančio asmens įdarbinimą.

35. Be to, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką EB 87 straipsnio 1 dalis reikalauja nustatyti, ar tam tikroje teisės sistemoje valstybės priemonė palaiko „tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą“, lyginant su kitomis, kurios, atsižvelgiant į šia tvarka siekiamą tikslą, yra panašioje faktinėje ir teisinėje padėtyje. Teigiamo atsakymo atveju tokia priemonė atitinka atrankos sąlygą, kuri įeina į valstybės pagalbos sąvoką šios nuostatos prasme [11].

36. Pritariu Vokietijos vyriausybės nuomonei, kad SGB III 421g straipsnyje įtvirtinta sistema yra neatrankinė. Darbo ieškančiam asmeniui išduotas tarpininkavimo vekselis gali būti, jo pasirinkimu, pateiktas bet kokiam tarpininkui ir atlygio už įdarbinimą mokėjimas iš *Bundesagentur* biudžeto nėra iš anksto skirtas vien tiksliai apibrėžtoms privačioms įdarbinimo agentūroms.

37. Kadangi neįvykdyta sąlyga dėl naudos suteikimo tam tikroms įmonėms naudai, nėra reikalo aiškinti EB 87 straipsnį ir kitas sutarties nuostatas, kurias prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siūlo susieti su šiuo straipsniu [12].

38. Vis dėlto Sutarties nuostatos dėl laisvo darbuotojų judėjimo ir laisvės teikti paslaugas iš pirmo žvilgsnio atrodo svarbios siekiant išspręsti pagrindinę byla.

11 — Be kita ko, žr. 2005 m. kovo 3 d. Sprendimą *Heiser* (C-172/03, Rink. p. I-1627, 40 punktas ir ten nurodyta teismo praktika) bei minėto sprendimo *Belgija ir Forum 187 prieš Komisiją* 119 punktą.

12 — Kaip numatyta 2002 m. gruodžio 5 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 2204/2002 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai, teikiamai užimtumui (OL L 337, p. 3), šeštoje konstatuojamojoje dalyje, „<...> tam tikros užimtumo politikos priemonės nėra valstybės teikiama pagalba pagal (EB) 87 straipsnio 1 dalį, kadangi jos sudaro individualiems asmenims teikiamą pagalbą, kuri nepadeda tam tikroms įmonėms arba tam tikrų prekių gamybai <...>“.

1. Laisvas darbuotojų judėjimas

a) Privačios įdarbinimo agentūros galimybė remtis Bendrijos taisyklėmis dėl laisvo darbuotojų judėjimo

39. Pagal EB 39 straipsnio 1 dalį „Bendrijoje užtikrinama darbuotojų judėjimo laisvė". EB 39 straipsnio 3 dalies a punkte patikslinama, kad ši judėjimo laisvė apima teisę „priimti faktiškai pateiktus pasiūlymus įsidarbinti".

40. Vadovaujantis Teisingumo Teismo praktika „darbuotojo" sąvoka pagal EB 39 straipsnį ir Reglamentą Nr. 1612/68 yra Bendrijos terminas ir neturi būti aiškinama griežtai. „Darbuotoju" turi būti laikomas bet kuris asmuo, kuris užsiima realia ir faktine veikla, išskyrus nereikšmingą ir pagalbinę veiklą. Pagal šią Teisingumo Teismo praktiką darbo santykių požymis yra tas, kad asmuo tam tikrą laiką kito asmens naudai ir jo vadovaujamas vykdo veiklą, už kurią gauna atlyginimą [13].

41. Teisingumo Teismas taip pat yra nusprendęs, kad tam tikros su darbuotojo statusu susijusios teisės darbuotojams migrantams garantuojamos ir tuomet, kai jų nebesaisto darbo santykiai [14].

42. Be to, Teisingumo Teismo teigimu, valstybės narės piliečiai, ieškantys darbo kitoje valstybėje narėje, patenka į EB 39 straipsnio taikymo sritį [15].

43. Atsižvelgiant į šią Teisingumo Teismo praktiką, reikia konstatuoti, kad D. Halacz patenka į EB 39 straipsnio taikymo sritį asmenų atžvilgiu ir kaip darbo ieškantis asmuo, turintis *Bundesagentur* išduotą tarpininkavimo vekselį, ir kaip darbuotojas, kuris buvo sudaręs darbo sutartį, vykdytą nuo 2003 m. rugsėjo iki 2003 m. lapkričio mėnesio.

44. Nors ir neginčydama šios aplinkybės, Vokietijos vyriausybė tvirtina, kad privati įdarbinimo agentūra nacionalinėje byloje prieš *Bundesagentur* negali remtis teisėmis, išplaukiančiomis iš EB 39 straipsnio, nes tokia agentūra nepatenka į šio straipsnio taikymo sritį asmenų atžvilgiu. Pagrįsdama šią nuomonę, ji mini 1997 m. gruodžio 11 d.

13 — Žr., pavyzdžiui, 2006 m. kovo 30 d. Sprendimą *Mattern ir Cikotic* (C-10/05, Rink. p. I-3145, 18 punktas ir ten nurodyta teismo praktika).

14 — Be kita ko, žr. 2004 m. kovo 23 d. Sprendimą *Collins* (C-138/02, Rink. p. I-2703, 27 punktas).

15 — 2005 m. rugsėjo 15 d. Sprendimas *Ioannidis* (C-258/04, Rink. p. I-8275, 21 punktas).

Teisingumo Teismo sprendimą *Job Centre*, vadinamą – *Job Centre II* [16], kuriame Teisingumo Teismas nenagrinėjo EB sutarties 48 straipsnio (dabar – EB 39 straipsnis), nes tos bylos ieškovė pagrindinėje byloje, privati įdarbinimo agentūra, negalėjo remtis laisvu darbuotojų judėjimu.

45. Nepritariu Vokietijos vyriausybės pozicijai.

46. Pirmiausia reikia priminti, kokiame kontekste Teisingumo Teismas sprendime *Job Centre II* teigė, jog nereikia aiškinti Sutarties nuostatų, susijusių su laisvu darbuotojų judėjimu.

47. Aptariamoje byloje *Corte d'appello di Milano* (Italija) Teisingumo Teismo iš esmės paprašė nuspręsti, ar Sutartyje įtvirtintos laisvo darbuotojų judėjimo, laisvės teikti paslaugas ir konkurencijos nuostatos draudžia nacionalinės teisės aktus, kurie neleidžia tarpininkauti darbo ieškantiems ir darbą siūlantiems asmenims, jei tokią veiklą vykdo nevalstybinės įdarbinimo tarnybos.

16 — C-55/96, Rink. p. I-7119.

48. Pagrindinėje byloje *Job Centre coop. arl* steigiama ribotos atsakomybės kooperatinė bendrovė, turinti buveinę Milane (Italija), pasinaudojo savo teise Italijos ir Bendrijos darbo rinkoje teikti darbo pasiūlos ir paklausos tarpininkavimo paslaugas ir laikinai siūlė darbuotojus.

49. Remdamasis šiuo konstatavimu, Teisingumo Teismas nusprendė, jog „kiek klausimai susiję su laisvo darbuotojų judėjimo nuostatomis, pakanka pažymėti, kad išvada dėl Sutarties 48 straipsnio taikytinumo negali būti daroma iš to, jog steigėjai yra ir darbuotojai, nes įsteigta ir pradėjusi veiklą bendrovė taps savarankišku juridiniu asmeniu". Jo teigimu, „iš to išplaukia, kad siekiant išspręsti pagrindinę bylą, su laisvu darbuotojų judėjimu susijusios nuostatos nėra reikšmingos" [17].

50. Aptariamoje byloje 1997 m. gegužės 15 d. pateiktoje išvadoje generalinis advokatas M. B. Elmer konstatavo, jog nebuvo pateikta jokios informacijos, leidžiančios manyti, „kad *Job Centre*, pavyzdžiui, kaip

17 — Tačiau Teisingumo Teismas buvo pasiryžęs išaiškinti EB sutarties 86 ir 90 straipsnius (dabar – EB 82 ir 86 straipsniai), nes su jais susiję klausimai kėlė problemų dėl valstybinėms įdarbinimo agentūroms suteiktų išimtinių teisių apimties ir todėl dėl numačius baudžiamąsias ir administracines sankcijas privačioms bendrovėms nustatyto draudimo užsiimti bet kokia tarpininkavimo veikla darbo ieškantiems ir darbą siūlantiems asmenims.

teisių perėmėjas arba atstovas, galėtų remtis teisėmis, kurias įdarbinimo atveju galbūt įgytų darbuotojas“ [18].

51. Ši prejudicinio sprendimo priėmimo procedūra daugeliu požiūrių skiriasi nuo bylos, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas *Job Centre II*.

52. Pirma, pagrindinėje byloje *ITC* nereikalauja pripažinti jai teisės užsiimti įdarbinimo veikla. Jokia Vokietijos teisės nuostata nedraudžia jai tarpininkauti darbo ieškantiems ir darbą siūlantiems asmenims.

53. Antra, reikia pabrėžti, kad viena iš tarpininkavimo vekselio savybių yra ta, jog jis yra trišalio ryšio tarp *Bundesagentur*, darbo ieškančio asmens ir privačios įdarbinimo agentūros dalis.

54. *Bundesagentur* suteikia tarpininkavimo vekselį darbo ieškančiam asmeniui, kuris atitinka SGB III 421g straipsnyje nustatytas sąlygas. Išduodama tarpininkavimo vekselį *Bundesagentur* įsipareigoja pagal tam tikras nustatytas ribas perimti atlygį, mokėtiną privačiai įdarbinimo agentūrai, į kurią kreipėsi darbo ieškantis asmuo ir kuriai vykdant šiuo tikslu sudarytą sutartį dėl įdarbinimo pavyko jam surasti darbą.

55. Kai tik sudaroma iš įdarbinimo išplaukianti darbo sutartis tarp darbo ieškančio asmens ir darbdavio, privati įdarbinimo agentūra turi teisę gauti jai mokėtiną atlygį. Tais atvejais, kai darbo ieškantis asmuo pateikia jai tarpininkavimo vekselį, šį atlygį turi sumokėti *Bundesagentur*.

56. Taigi šioje procedūros stadijoje privati įdarbinimo agentūra *Bundesagentur* atžvilgiu remiasi reikalavimo teise į mokėjimą, kurį jai suteikia tarpininkavimo vekselis, iš pradžių išduotas darbo ieškančiam asmeniui. Pagal šią Vokietijos įstatymų leidėjo numatytą procedūrą darbo ieškantis asmuo gali kreiptis tiesiogiai į *Bundesagentur* prašydamas sumokėti agentūrai mokėtiną atlygį. Būtent privati įdarbinimo agentūra turi reikalauti jai priklausančios sumos iš *Bundesagentur*.

57. Todėl *Bundesagentur* atsisakius sumokėti tarpininkavimo vekselyje įrašytą sumą, būtent privati įdarbinimo agentūra turi

18 — 18 punktas.

geriausias galimybes prireikus remtis savo iš Bendrijos teisės išplaukiančiomis teisėmis.

58. Trečia, manau, jog kadangi sutartis dėl įdarbinimo privačiai įdarbinimo agentūrai suteikia tarpininko vaidmenį, ši atstovauja darbo ieškančiam asmeniui ir todėl gali remtis galbūt pastarajam Bendrijos teisės suteikiamomis teisėmis.

59. Mano nuomone, sprendimas *Clean Car Autoservice* [19] patvirtina, kad privatus tarpininkas turėtų turėti galimybę remtis iš Bendrijos teisės išplaukiančiomis darbuotojų teisėmis.

60. Šioje byloje Teisingumo Teismo, be kita ko, buvo prašoma nuspręsti, ar vienodo požiūrio principu laisvo darbuotojų judėjimo srityje gali remtis ir darbdavys, kuris savo įsisteigimo valstybėje narėje nori įdarbinti kitų valstybių narių piliečius.

61. 1997 m. gruodžio 4 d. pateiktoje išvadoje šioje byloje generalinis advokatas N. Fennelly siūlė Teisingumo Teismui teigiamai atsakyti į šį klausimą. Jo nuomone, Teisingumo Teismo sprendimai, kuriuose apibrėžiama „darbuotojo" sąvoka, „nei tiesiogiai, nei netiesiogiai nesusiję ir juose neatmetama galimybė išplėsti Bendrijos nuostatų dėl laisvo darbuotojų judėjimo taikymo srities darbuotojų atžvilgiu įtraukiant į ją ir kitus asmenis, kurie vis dėlto turi materialųjį ryšį su šį statusą turinčiu asmeniu". Jo teigimu, „tokios prielaidos juo labiau negalima daryti iš Sutarties ir atitinkamos antrinės teisės nuostatų" [20]. Be to, jis pridūrė, jog „taip pat reikia turėti omenyje aplinkybę, kad nors laisvas darbuotojų judėjimas iš dalies gali būti vertinamas kaip subjektinių darbuotojų teisių išraiška ir sustiprinamas jų pastangomis užsitikrinti šias teises, be kita ko, nacionaliniuose teismuose, galiausiai jis skirtas Sutarties 3 straipsnio c punkte numatytam bendrojo intereso tikslui – sukurti vidaus rinką, pasižyminčią kliūčių laisvam prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimui tarp valstybių narių panaikinimu" [21].

62. Atrodo, kad Teisingumo Teismas pritarė generalinio advokato N. Fennelly argumentams.

19 — 1998 m. gegužės 7 d. Sprendimas (C-350/96, Rink. p. I-2521).

20 — 19 punktas.

21 — 21 punktas.

63. Jis nusprendė, kad „(EB 39) straipsnio 1 dalyje bendrai numatyta, jog Bendrijoje užtikrinama darbuotojų judėjimo laisvė“ ir kad ši judėjimo laisvė „nepažeidžiant ribojimų, pateisinamų viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ir visuomenės sveikatos sumetimais, apima teisę priimti faktiškai pateiktus pasiūlymus įsidarbinti, šiuo tikslu laisvai judėti valstybių narių teritorijoje, jose apsigyventi siekiant dirbti tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir nacionaliniai subjektai bei pasilikti darbui pasibaigus“ [22].

64. Teisingumo Teismo teigimu, „nors šios teisės neabejotinai priklauso tiesiogiai išvardytiems asmenims, t. y. darbuotojams, *(EB 39) straipsnyje nėra jokios nuorodos į tai, kad jomis negali pasiremti kiti asmenys*, visų pirma darbdaviai“ [23].

65. Manau, kad Teisingumo Teismas turėtų vadovautis tokiu pačiu požiūriu, kalbant apie privačią įdarbinimo agentūrą, sudariusią sutartį dėl įdarbinimo su darbo ieškančiu asmeniu. Kitaip tariant, mano nuomone, jis turėtų leisti tokiai agentūrai remtis teisėmis, kurias pagal EB 39 straipsnį turi darbuotojai.

66. Dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo prašymo, kad Teisingumo Teismas išaiškintų ir EB 18 straipsnį, šioje stadijoje reikia pažymėti, jog Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad šis straipsnis, kuriame bendrai įtvirtinta kiekvieno Sąjungos piliečio teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje, kaip speciali norma, išreiškiamas EB 39 straipsnyje, kiek tai susiję su laisvu darbuotojų judėjimu. Kadangi, kaip jau buvo pažymėta, pagrindinei bylai taikoma pastaroji nuostata, Teisingumo Teismui nėra reikalo priimti sprendimo dėl EB 18 straipsnio išaiškinimo [24].

67. Be to, kalbant apie Reglamento Nr. 1612/68 3 ir 7 straipsnius, pirmiausia reikia pažymėti, kad juose tik patikslinamos ir įgyvendinamos jau iš EB 39 straipsnio kylančios teisės [25]. Galiausiai dėl šio reglamento 3 straipsnio pastebėtina, kad pagrindinė byla neatitinka nė vieno iš jame numatytų atvejų. Kalbant apie to paties reglamento 7 straipsnį, jame numatytas vienodo požiūrio principas tiek įdarbinimo ir darbo sąlygų, tiek socialinių ir mokestinių lengvatų, kuriomis gali naudotis vietiniai darbuotojai, atžvilgiu nereikšmingas pagrindinei bylai, kuri susijusi su priemone, numa-

22 — Minėto sprendimo *Clean Car Autoservice* 18 punktas.

23 — Ten pat, 19 punktas (išskirta autoriaus).

24 — 2002 m. spalio 26 d. Sprendimas *Oteiza Olazabal* (C-100/01, Rink. p. I-10981, 26 punktas).

25 — Dėl 3 straipsnio žr., pavyzdžiui, 1994 m. vasario 23 d. Sprendimą *Scholz* (C-419/92, Rink. p. I-505, 6 punktas). Dėl 7 straipsnio, be kita ko, žr. 2006 m. vasario 23 d. Sprendimą *Komisija prieš Ispaniją* (C-205/04, nepaskelbta Rinkinyje, Rink. p. I-31*, 3 punktas).

tyta kilmės valstybėje ir skirta palengvinti galimybę įsidarbinti. Todėl šioje byloje vienintelė laisvam darbuotojų judėjimui reikšminga norma – EB 39 straipsnis.

68. Todėl toliau reikia patikrinti, ar šioje byloje konstatuotina EB 39 straipsniu draudžiama kliūtis laisvam darbuotojų judėjimui.

b) Kliūtis laisvam darbuotojų judėjimui

69. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą [26] *Sozialgericht* paaiškina, kad išduodama tarpininkavimo vekselį *Bundesagentur* įsipareigoja kartu su įdarbintu darbuotojui jam tenkančios pareigos sumokėti atlygį atžvilgiu. Tokiu atveju darbuotojas neatleidžiamas nuo prievolinių santykių, siejančių jį su privačia įdarbinimo agentūra, nes *Bundesagentur* nevisiškai padengus jo skolą, jis ir toliau turi mokėjimo pareigą. Šis teismas taip pat nurodo galimybę, kad tais atvejais, kai darbo santykiai nutrūksta nepasibaigus šešių mėnesių laikotarpiui, *Bundesagentur* padengia tik 1 000 eurų, o likutį turi sumokėti darbo ieškantis asmuo.

70. Be to, šis teismas pastebi, kad, numačius 1 500–2 500 eurų išmoką, darbo ieškantis asmuo visiškai atleidžiamas nuo pareigos sumokėti atlygį jį įdarbinus, jeigu jam surastas darbas yra nacionalinėje teritorijoje ir jis dirba ilgiau kaip šešis mėnesius, o asmuo, pasinaudojęs savo teise laisvai judėti, visiškai praranda šią lengvatą.

71. Dėl kliūties laisvam darbuotojų judėjimui Europos Bendrijų Komisija tvirtina, kad su šia laisve susijusios Sutarties nuostatos draudžia valstybėms narėms trukdyti savo piliečiams įsidarbinti kitoje valstybėje narėje [27]. Jos teigimu, egzistuotų tiesioginė kliūtis, jei, kaip pagrindinėje byloje, būtų daromas neigiamas poveikis galimybei gauti darbą kitoje valstybėje narėje. Ji priduria, jog galėtų būti taip, kad darbo ieškantis asmuo, privalantis pats sumokėti privačiam tarpininkui įdarbinimo komisinius, jį įdarbinus kitoje valstybėje narėje, ir negalintis pretenduoti į tai, kad šiuos komisinius apmokėtų *Bundesagentur*, būtų atgrasomas nuo naudojimosi teise laisvai judėti ir priimti pasiūlymą įsidarbinti kitoje valstybėje narėje [28].

26 — Vertimo į prancūzų kalbą 9 puslapis.

27 — Šiuo atžvilgiu Komisija nurodo 1995 m. gruodžio 15 d. Sprendimą *Bosman* (C-415/93, Rink. p. I-4921, 95 ir paskesni punktai).

28 — Komisijos rašytinių pastabų 14 punktas.

72. Šiuo klausimu *ITC* konkrečiai teigia, kad būtų įmanoma, jog darbo ieškantis asmuo, kuriam siūlomas darbas kitoje valstybėje narėje, o ne Vokietijos Federacinėje Respublikoje, turėtų jį atmesti, nes negalėtų sumokėti atlygio jam darbą suradusiai privačiai įdarbinimo agentūrai [29].

73. Manau, kad dabar galiojanti Vokietijos tarpininkavimo vekselio sistema iš tikrųjų gali riboti laisvą darbuotojų judėjimą.

74. Pirmiausia reikia pabrėžti, jog Teisingumo Teismas yra ne kartą nusprendęs, kad sutarties nuostatomis laisvo asmenų judėjimo srityje siekiama palengvinti Bendrijos piliečiams visoje Bendrijoje vykdyti bet kokią profesinę veiklą bei uždrausti priemones, kurios galėtų sudaryti nepalankesnes sąlygas šiems piliečiams, siekiantiems vykdyti ekonominę veiklą kitoje valstybėje narėje [30].

75. Teisingumo Teismo teigimu, nacionalinės nuostatos, kliudančios arba sulaikančios valstybės narės pilietį nuo išvykimo iš savo kilmės valstybės siekiant pasinaudoti laisvo judėjimo teise, sudaro kliūtis šiai laisvei, net jei yra taikomos neatsižvelgiant į atitinkamo darbuotojo pilietybę [31].

76. Atsižvelgiant į rašytines *ITC* ir Komisijos pastabas bei į teismo posėdyje pateiktus paaiškinimus, nustatyta, kad tuomet, kai, kaip pagrindinėje byloje, *Bundesagentur* atsisako mokėti darbo ieškančiam asmeniui išduotame tarpininkavimo vekselyje visą nurodytą atlygį ar jo dalį, galiausiai būtent jis turi sumokėti atlygį, mokėtiną privačiai įdarbinimo agentūrai, kurios paslaugų jis pageidavo [32].

77. Norėčiau priminti, kad Vokietijos teisėje vyrauja nuomonė, jog tam, kad *Bundesagentur* privačiai įdarbinimo agentūrai sumokėtų už darbo ieškančio asmens įdarbinimą mokėtiną atlygį, keliama sąlyga, kad už surastą darbą būtų mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos Vokietijos teritorijoje. Iš to išplaukia, kad, jeigu darbas yra kitos valstybės narės teritorijoje, darbo ieškantis asmuo

29 — *ITC* rašytinių pastabų vertimo į prancūzų kalbą 3 puslapis.

30 — 2005 m. kovo 17 d. Sprendimas *Kranemann* (C-109/04, Rink. p. I-2421, 25 punktas ir ten nurodyta teismo praktika).

31 — Minėto sprendimo *Kranemann* 26 punktas ir ten nurodyta teismo praktika.

32 — Atrodo, kad konkrečiu D. Halacz atveju tam tikros sutarties dėl įdarbinimo nuostatos numato, jog jis negali būti įpareigojamas *sumokėti ITC* mokestį dėl įdarbinimo. Vis dėlto, kaip patikslino *ITC* atstovas per teismo posėdį, pagal Vokietijos civilinę teisę, atsižvelgiant į proceso baigtį, negali būti atmesta galimybė, jog Vokietijos teismai įpareigos D. Halacz sumokėti šį mokestį.

neatleidžiamas nuo mokėjimo pareigos. Mano nuomone, ši koncepcija gali atgrasinti nuo įsidarbinimo kitoje valstybėje narėje. Taigi EB 39 straipsnio 3 dalies a punkto požiūriu ji riboja darbo ieškančio asmens disponuojamą laisvę „priimti faktiškai pateiktus pasiūlymus įsidarbinti".

78. Toliau reikia patikrinti, ar šis laisvo darbuotojų judėjimo apribojimas gali būti tinkamai pateisintas.

c) Laisvo darbuotojų judėjimo apribojimo pateisinimas

79. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą [33] *Sozialgericht* kaip Vokietijos teisės aktais siekiamus tikslus įvardija tai, kad Vokietijos socialinis draudimas gali sklandžiai veikti tik esant nacionalinėms įmokoms, bei tai, kad pagalba įdarbinimui nacionalinėje teritorijoje siekiama apsaugoti Vokietijos darbo rinką nuo specialistų praradimo ir taip išsaugoti jos našumą. Šio teismo nuomone, Vokietijos teisės aktuose numatytas laisvo darbuotojų judėjimo apribojimas neproporcingas šiems dviem tikslams.

80. Šiuo atžvilgiu jis tvirtina, kad, atsižvelgiant į aukštą nedarbo lygį Vokietijoje, negalima nustatyti priežastinio ryšio tarp prarastų įmokų šioje valstybėje narėje ir darbo ieškančio asmens įdarbinimo kitoje valstybėje narėje. Statistikos požiūriu ir turint galvoje didelį nedarbą, veikiausiai būtų neįmanoma įrodyti, kad laisva darbo vieta Vokietijoje neužimama, nes darbo ieškančiam asmeniui buvo rastas darbas užsienyje.

81. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomone, tas pats pasakytina apie neigiamo Vokietijos darbo rinkos struktūros vystymosi dėl kvalifikuotų darbuotojų praradimo problemą. Atsižvelgiant į aukštą nedarbo lygį Vokietijoje, šiuo metu negalima įžvelgti tokio pavojaus, visų pirma atsižvelgiant į tarpininkavimo vekselių sistemos laikinumą.

82. Komisija pritaria prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nuomonei. Ji taip pat abejoja priežastiniu ryšiu tarp socialinių įmokų praradimo Vokietijoje ir darbo kitoje valstybėje narėje pasiūlymo darbo ieškančiam asmeniui. Jos teigimu, Vokietijos socialinės apsaugos sistemos pusiausvyrai nekyla pavojus. Galimi socialinių įmokų praradimai yra minimalūs. Be to, sutaupoma socialinio draudimo išmokų, nes

33 — Vertimo į prancūzų kalbą 13 ir 14 puslapiai.

dėl to, kad įdarbintas asmuo neberegistruojamas kaip darbo ieškantis asmuo, kilmės valstybė narė nebeturi jam mokėti bedarbio pašalpos.

83. Dėl kvalifikuotų darbuotojų praradimo prevencijos Komisija pirmiausia patikslina, kad taip suformuluotas tikslas užkirsti kelią darbuotojų emigracijai negali būti pripažintas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu, galinčiu pateisinti laisvo darbuotojų judėjimo apribojimus.

84. Jei vis dėlto toks tikslas būtų pripažintas privalomu bendrojo intereso pagrindu, Komisija mano, kad, atsižvelgiant į aukštą nedarbo lygį, šis būgštavimas gali būti pateisinamas tik kai kuriuose sektoriuose. Be to, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad tarpininkavimo vekselis išduodamas tik tuomet, kai darbo ieškantis asmuo nebuvo įdarbintas per tris mėnesius. Taigi tarpininkavimo vekselis išduodamas tik tokiems darbo ieškantiems asmenims, kurių nebeieškoma darbo rinkoje, nes jų kompetencija yra nepaklausi. Nacionalinė nuostata, sistemingai trukdanti įdarbinimą kitoje valstybėje narėje, viršija tai, kas būtina, todėl yra neproporcinga siekiant kvalifikuotų darbuotojų praradimo prevencijos.

85. Vokietijos vyriausybė savo ruožtu tvirtina, kad netgi po to, kai Amsterdamo sutartimi į Europos bendrijos steigimo sutartį buvo įtraukta užimtumui skirta antraštinė dalis, ir net jei užimtumo skatinimas yra bendrasis valstybių narių interesas, toks skatinimas patenka į pastarųjų kompetenciją, todėl kiekviena jų gali vykdyti savarankišką užimtumo politiką [34].

86. Be to, ji patikslina, kad SGB III 421g straipsniu įvestas tarpininkavimo vekselis yra nauja šios užimtumo politikos priemonė, taikoma bandomuoju laikotarpiu iki 2006 m. gruodžio 31 dienos. Atvėrus darbo tarpininkavimo rinką privačioms agentūroms, šia bandomąją priemone siekiama pagerinti darbo ieškančių asmenų įdarbinimą ir sumažinti nedarbą Vokietijoje. Taigi tai yra privalomas bendrasis interesas.

87. Vokietijos vyriausybės teigimu, vykdydamos užimtumo politiką valstybės narės disponuoja veiksmų laisve bandydamos naujas priemones. Tai apima ir galimybę tokio tipo priemonės veikimą apriboti nacionaline teritorija. Jos nuomone, užimtumo skatinimo

34 — Šie pateisinamieji argumentai išdėstyti rašytiniuose paaiškinimuose, kuriuos Vokietijos vyriausybė skyrė laisvam paslaugų judėjimui. Tačiau iš per teismo posėdį išdėstytų argumentų išplaukia, kad tie patys argumentai taikomi ir laisvo darbuotojų judėjimo srityje.

priemonių, galinčių paveikti kitos valstybės narės darbo rinką, veikimo apribojimas nacionaline darbo rinka yra pateisinamas.

88. Galiausiai, kadangi SGB III 421g straipsnis numato darbo ieškančio asmens atleidimą nuo tarpininkavimo išlaidų, kurios apmokamos iš Vokietijos socialinio draudimo sistemos, lengvatos turėtų būti teikiamos tik tokiam įdarbinimui, kuris prisideda prie šios sistemos finansavimo. Šiuo atžvilgiu Vokietijos vyriausybė tvirtina, kad tarpininkavimo vekselių sistema siekiama padidinti įdarbinimo našumą ir taip sutrumpinti darbo ieškančių asmenų nedarbo laikotarpį. Atsižvelgiant į didelį laisvų darbo vietų Vokietijoje skaičių ir būtinybę padidinti įmokas mokančių asmenų skaičių, ši sistema padeda užtikrinti ilgalaikę Vokietijos socialinio draudimo sistemos pusiausvyrą.

89. Pirmiausia norėčiau patikslinti, kad, priešingai nei siekia įrodyti Vokietijos vyriausybė, nemanau, jog argumentas, kad tarpininkavimo vekselis yra nauja Vokietijos Federacinės Respublikos įvesta užimtumo politikos priemonė, savaime galėtų pateisinti laisvo darbuotojų judėjimo apribojimą.

90. Net jei valstybės narės išsaugo kompetenciją nustatyti savo užimtumo politiką ir Bendrija pagal EB 125–130 straipsniuose nustatytas ribas turi atlikti tik koordinavimo ir orientavimo vaidmenį, vis dėlto šios valstybės privalo vykdyti šią kompetenciją paisydamos Bendrijos teisės ir, visų pirma, Bendrijos taisyklių, užtikrinančių laisvą darbuotojų judėjimą.

91. Be to, kelios Bendrijos teisės nuostatos, pavyzdžiui, EB 2 straipsnis ir ES 2 straipsnis, įrodo, kad vidaus sienų neturinčios erdvės kūrimas suvokiamas kaip priemonė, leidžianti pasiekti aukšto lygio užimtumą ir socialinę apsaugą Bendrijoje. Taip pat remiantis EB 126 straipsnio 2 dalimi, užimtumo skatinimą valstybės narės turi laikyti „bendru reikalu“.

92. Norėčiau pažymėti, kad Bendrijos teisės aktų leidėjas jau ilgą laiką pabrėžia būtinybę užtikrinti darbo jėgos mobilumą Bendrijoje. Štai Reglamento Nr. 1612/68 trečioje konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„<...> judėjimo laisvė yra pagrindinė darbuotojų ir jų šeimos narių teisė; <...> darbo jėgos mobilumas Bendrijoje privalo būti viena iš priemonių, garantuojanti darbuotojui galimybę gerinti savo gyvenimo bei darbo

sąlygas ir įsitvirtinti visuomenėje, o taip pat tenkinti ekonominius valstybių narių poreikius; <...> turi būti pripažinta teisė visiems valstybių narių darbuotojams vykdyti norimą veiklą Bendrijoje".

93. Toks mobilumas kaip niekada buvo aktyviai skatinamas 2006 m., kuriuos Komisija paskelbė „Europos darbuotojų mobilumo metais". Įgyvendinant Socialinės politikos darbotvarkę 2006–2010 metams, ši institucija pageidautų sukurti „tikrą Europos darbo rinką", be kita ko, suponuojančią „dar egzistuojančių tiesioginių ir netiesioginių kliūčių panaikinimą" [35].

94. Tai verčia daryti prielaidą, kad nauja valstybės narės įgyvendinant savo užimtumo politiką įvesta priemonė negali riboti darbuotojų mobilumo vien dėl to, kad ji patenka į sritį, daugiausia priklausančią valstybių narių kompetencijai.

95. Dėl pateisinimo, susijusio su būtinybe užtikrinti ilgalaikę Vokietijos socialinio draudimo sistemos pusiausvyrą ir išvengti kvalifikuotos darbo jėgos praradimo, reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką priemonė, ribojanti laisvą darbuotojų judėjimą leistina, tik jeigu ja siekiama sutartį atitinkančio teisėto tikslo ir ji pateisinama privalomu bendrojo intereso pagrindu. Tačiau net tokiu atveju šios priemonės taikymas turi būti tinkamas užtikrinti numatomo tikslo įgyvendinimą ir neviršyti to, kas būtina jį pasiekti [36].

96. Iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos taip pat išplaukia, kad vien ekonominiai motyvai negali būti laikomi privalomu bendrojo intereso pagrindu, pateisinančiu Sutartimi užtikrinamos pagrindinės laisvės apribojimą [37]. Vis dėlto 1998 m. balandžio 28 d. Sprendime *Kohll* [38] Teisingumo Teismas pripažino, kad didelio pavojaus finansinei socialinės apsaugos sistemos pusiausvyrai rizika gali būti toks privalomas bendrojo intereso pagrindas.

35 — 2005 m. vasario 9 d. (KOM(2005) 33 (galutinis), p. 8). Specialios priemonės, numatytos Bendrijos lygiu, pavyzdžiui, Europos užimtumo tarnybų tinklas, vadinamas EURES (*European Employment Services*), prisideda prie „Europos darbo rinkų integracijos" (žr. 2002 m. gruodžio 23 d. Komisijos sprendimo, įgyvendinančio Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 dėl laisvų darbo vietų užėmimo ir darbo prašymų, (OL L 5, 2003, p. 16) penktą konstatuojamąją dalį). Šiuo požiūriu EURES tinklui pavesta plėtoti informacijos mainus ir bendradarbiavimą tarp valstybių narių įdarbinimo tarnybų.

36 — Žr., pvz., minėto sprendimo *Kranemann* 33 punktą ir ten nurodytą teismo praktiką.

37 — Ten pat, 34 punktas ir ten nurodyta teismo praktika.

38 — C-158/96, Rink. p. I-1931, 41 punktas. Taip pat žr. 2001 m. liepos 12 d. Sprendimą *Vanbraekel ir kt.* (C-368/98, Rink. p. I-5363, 47 punktas) bei *Smits ir Peerbooms* (C-157/99, Rink. p. I-5473, 72 punktas).

97. Šiuo klausimu, pritardamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui ir Komisijai, manau, kad tokia rizika šioje byloje nebuvo įrodyta.

98. Nesu tikras, kad darbo ieškančio asmens įdarbinimas kitoje valstybėje narėje automatiškai sumažina socialines įmokas Vokietijoje. Viena vertus, atsižvelgiant į aukštą nedarbo lygį šioje valstybėje narėje, laisvą darbo vietą gali greitai užimti kitas šioje valstybėje narėje registruotas darbo ieškantis asmuo. Kita vertus, darbuotojų mobilumas vyksta nevienpusiškai. Iš to išplaukia, kad darbo ieškančio asmens išvykimą gali kompensuoti kito darbo ieškančio asmens atvykimas, kuris norėtų priimti Vokietijoje faktiškai pateiktus pasiūlymus įsidarbinti.

99. Taigi, mano nuomone, neįrodytas prarastų socialinių įmokų Vokietijoje ir darbo ieškančio asmens įdarbinimo kitoje valstybėje narėje priežastinis ryšys.

100. Be to, kaip nurodo Komisija, darbo ieškančio asmens įdarbinimas kitoje valstybėje narėje reiškia, kad jam nebereikia mokėti bedarbio pašalpos Vokietijoje. Taigi pašalpas mokanti Vokietijos sistema sutaupo lėšų.

101. Dėl pateisinimo, susijusio su kvalifikuotos darbo jėgos praradimo prevencija, pirmiausia reikia nuspręsti, ar jis gali būti priskirtas privalomiems bendrojo intereso pagrindams, kuriais gali remtis valstybė narė.

102. Manyčiau, kad iš principo valstybei narei turėtų būti leidžiama remtis tokiu pateisinimu. Man atrodo, kad reikėtų pripažinti, jog valstybė narė gali turėti teisėtą interesą išlaikyti tam tikrą pusiausvyrą savo darbo rinkos struktūroje.

103. Tačiau, mano nuomone, tai reiškia, kad toks pateisinimas leidžiamas, tik jei jis susijęs su priemone, skirta konkrečiam darbo rinkos sektoriui, kuriam būdingi tam tikri struktūriniai sunkumai, pavyzdžiui, nepakankamas kvalifikuotų darbuotojų skaičius.

104. Todėl pateisinimas nepriimtinas kalbant apie bendrąją priemonę, kaip antai Vokietijos tarpininkavimo vekselių sistemą, kurios taikymas neribojamas konkrečiu dar-

bo rinkos sektoriumi. Šiuo atveju tokia sistema, apribota Vokietijos teritorijoje įdarbintais darbo ieškančiais asmenimis apskritai, viršija tai, kas būtina nustatytam tikslui – užkirsti kelią kvalifikuotos darbo jėgos praradimui – pasiekti, ir todėl yra neproporcinga.

105. Galiausiai, atsakydamas į Vokietijos pastebėjimus šiuo klausimu per teismo posėdį, pažymiu, kad man neatrodo svarbi nuoroda į tai, ką Teisingumo Teismas yra nusprendęs dėl paramos ieškant darbo, t. y., jog „galima laikyti teisėta, kad valstybė narė suteikia tokią paramą tik nustačius faktinį darbo ieškančio asmens ryšį su šios valstybės narė darbo rinka“ [39].

106. Nagrinėjamoje byloje nekeliamas klausimas dėl tokio ryšio būtinybės suteikiant tarpininkavimo vekselį darbo ieškančiam asmeniui, šiuo atveju D. Halacz. Neginčijama, kad įgyti teisę gauti tarpininkavimo vekselį toks asmuo turi įvykdyti SGB III 421 g straipsnio 1 dalyje nustatytas sąlygas, kurios įrodo darbo ieškančio asmens ryšį su nacionaline darbo rinka [40].

107. Mano nuomone, kilmės valstybė pagal šią Teisingumo Teismo praktiką negali remtis šia realaus darbo ieškančio asmens ryšio su nacionaline darbo rinka sąlyga tokioje situacijoje, kokia susiklostė pagrindinėje byloje, kai darbo ieškantis asmuo, nerandantis darbo šioje valstybėje, nori priimti kitoje valstybėje narėje faktiškai pateiktą pasiūlymą įsidarbinti.

108. Iš visų išdėstytų argumentų, mano manymu, išplaukia, jog EB 39 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia valstybės narės teisės aktus, kaip antai nagrinėjamus pagrindinėje byloje, kurie šios valstybės narės teisės sistemoje suprantami kaip reikalaujantys, jog nacionalinės agentūros mokėjimai privačiai įdarbinimo agentūrai už

39 — Minėto sprendimo *Collins* 69 punktas. Šiuo klausimu taip pat žr. 2002 m. liepos 11 d. Sprendimą *D'Hoop* (C-224/98, Rink. p. I-6191, 38 punktas) ir minėto sprendimo *Ioannidis* 30 punktą. Kaip savo išvadoje byloje, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas *Collins*, paaiškino generalinis advokatas Ruiz-Jarabo Colomer, toks reikalavimas „gali būti pateisinamas siekiant išvengti reiškinio, žinomo kaip „socialinis turizmas“, kurį praktikuoja asmenys, keliaujantys iš vienos valstybės narės į kitą, siekdami gauti nuo įmokų nepriklausančių išmokų, ir siekiant užkirsti kelią piktnaudžiavimui“ (75 punktas).

40 — Primenu, kad pagal šį straipsnį teisę gauti tarpininkavimo vekselį turi asmenys, gaunantys bedarbio pašalpą arba socialinę pagalbą nedarbo atveju bei neradę darbo per tris nedarbo mėnesius, ir asmenys, dirbantys darbą, kuris skatinamas pagal darbo vietų įsteigimo sistemą arba struktūrinę pritaikymo priemonę.

įdarbinimą priklauso nuo sąlygos, kad už šio tarpininko surastą darbą būtų mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos šios valstybės narės teritorijoje.

109. Šioje analizės stadijoje norėčiau pažymėti, kad manau, jog Teisingumo Teismas turėtų apsiriboti šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą analize laisvo darbuotojų judėjimo požiūriu. Mano nuomone, būtent su šia pagrindine laisve yra susijusi nacionaliniame teisme nagrinėjama byla.

110. Kaip jau buvo pažymėta, Vokietijos tarpininkavimo vekselio sistema naudinga tiesiogiai darbo ieškantiems asmenims. Kadangi remiantis Teisingumo Teismo praktika Sutarties nuostatos dėl laisvo darbuotojų judėjimo suteikia teises šiems darbo ieškantiems asmenims, reikia, bet kartu ir pakanka išnagrinėti tokią sistemą šios laisvės požiūriu.

111. Tiesa, kad darbuotojų įdarbinimo veikla suponuoja, jog darbo ieškantis asmuo atlieka dvi funkcijas. Būdamas su privačia įdarbinimo agentūra sudarytos sutarties dėl įdarbinimo šalis, jis taip pat yra ir paslaugų gavėjas.

112. Vis dėlto, vertinant Vokietijos tarpininkavimo vekselių sistemos suderinamumą su Bendrijos teise, šis statusas, palyginti su „darbuotojo" statusu EB 39 straipsnio prasme, man atrodo antraeilės svarbos.

113. Todėl siūlau Teisingumo Teismui nuspręsti, kad šioje byloje EB 49 straipsnio išaiškinimo nereikia.

114. Vis dėlto jei Teisingumo Teismas nepritartų šiai nuomonei, papildomai išnagrinėsiu šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą laisvės teikti paslaugas požiūriu.

2. Laisvė teikti paslaugas

a) Bendrijos taisyklių dėl laisvės teikti paslaugas taikytinumas

115. Dėl EB 49 straipsnio taikytinumo pagrindinėje byloje Komisija mano, kad įdarbinimo tarpininkavimo veikla yra paslauga EB 50 straipsnio prasme ir kad nagrinėjamoje situacijoje yra užsienio elementas. Tiesa, kad

Vokietijoje buveinę turinti bendrovė suteikė paslaugą toje pačioje valstybėje narėje gyvenančiam darbo ieškančiam asmeniui. Vis dėlto pati paslauga turi užsienio elementą, nes pasiūlyti darbo vietą Nyderlanduose buvo įmanoma tik dėl paslaugos teikėjo ryšių pastarojoje valstybėje narėje.

116. Vokietijos vyriausybė savo ruožtu išreiškia tam tikrų abejonių dėl galimybės įžvelgti užsienio elementą tame, jog darbdavys, kuriame buvo įdarbintas darbo ieškantis asmuo, yra įsisteigęs kitoje valstybėje narėje. Jos nuomone, toks užsienio elementas egzistuotų, jei darbo ieškantis asmuo būtų kreipęsis į kitoje valstybėje narėje įsteigtą privačią įdarbinimo agentūrą.

117. Atsižvelgiant į šiuos argumentus pirmiausia reikia priminti, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog įdarbinimo tarpininkavimo veikla yra paslaugų teikimas EB 49 ir EB 50 Straipsnio prasme [41].

118. Galiausiai, priešingai nei Vokietijos vyriausybė, manau, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija turi aiškų užsienio elementą.

119. Šiuo atžvilgiu norėčiau priminti, kad Teisingumo Teismas yra nusprendęs, jog EB 49 straipsnis taikomas net tuomet, kai paslaugų teikėjas ir gavėjas yra įsisteigę toje pačioje valstybėje narėje, jeigu paslauga teikiama kitoje valstybėje narėje [42].

120. Pagrindinėje byloje užsienio elementą patikslina ta aplinkybė, jog darbo paiešką, kuri sudaro įdarbinimo veiklos dalį, atliko privatus tarpininkas kitoje valstybėje narėje. Be to, logiška, kad, vykdydamas sutartį dėl įdarbinimo, paslaugų teikėjas palaiko ryšius su potencialiais darbdaviais kitose valstybėse narėse, siekdamas padidinti savo galimybes sėkmingai įdarbinti.

121. Todėl aplinkybė, kad sutartis dėl įdarbinimo buvo sudaryta tarp darbo ieškančio asmens ir privačios įdarbinimo agentūros, esančių toje pačioje valstybėje narėje, mano nuomone, netrukdo taikyti EB 49 straipsnio, nes darbo paieška, sudaranti pagrindinį

41 — 1979 m. sausio 18 d. Sprendimas *Van Wesemael ir kt.* (110/78 ir 111/78, Rink. p. 35, 7 punktas).

42 — Be kita ko, šiuo klausimu žr. 1999 m. spalio 28 d. Sprendimą *Vestergaard* (C-55/98, Rink. p. I-7641, 18 punktas).

įdarbinimo veiklos dalyką, buvo atlikta kitoje valstybėje narėje [43].

suprantamas taip, kad darbo ieškantis asmuo neatleidžiamas nuo pareigos sumokėti atlygį, jei jis įdarbinamas kitoje valstybėje narėje.

b) Dėl kliūties laisvei teikti paslaugas

123. Priešingai, Vokietijos vyriausybės nuomone, klausimas, ar egzistuoja užsienio įdarbinimo agentūrų laisvės teikti paslaugas apribojimas, atsižvelgiant į pagrindinės bylos faktines aplinkybes, yra hipotetinis.

122. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu [44], laisvės teikti paslaugas apribojimas EB 49 straipsnio pirmosios pastraipos prasme atrodo įmanomas, nes, jei reikėtų vadovautis vien nacionalinės teisės aktais paremtu SGB III 421g straipsnio išaiškinimu, Vokietijoje įsteigtiems tarpininkams būtų netiesiogiai trukdoma išplėsti savo įdarbinimo veiklą į kitą valstybę narę, o užsienio tarpininkams būtų netiesiogiai trukdoma įdarbinti Vokietijos bedarbius kitose valstybėse narėse. Šis teismas pažymi, kad dėl jų artumo su kitose valstybėse narėse įsteigtais darbdaviais daugiausia būtent užsienio tarpininkai turi galimybę Vokietijos bedarbius įdarbinti kitose valstybėse narėse. Taigi veikiausiai šie tarpininkai, vykdydami savo veiklą, atsidurtų nepalankesnėje padėtyje, jei SGB III 421g straipsnis turėtų būti

124. Ši vyriausybė mano, kad bet kuriuo atveju SGB III 421g straipsnio nuostatoje nėra laisvės teikti paslaugas apribojimo. Jis nenumato tiesioginės ar netiesioginės Vokietijoje ir kitoje valstybėje narėje įsteigtų privačių įdarbinimo agentūrų diskriminacijos. Iš tikrųjų pastarosios agentūros gali siūlyti savo paslaugas Vokietijoje tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir Vokietijos tarpininkai. Be to, įdarbinimo užsienyje atveju SGB III 421g straipsnis nenumato nepalankesnės už Vokietijos ribų įsteigtos agentūros padėties nei šioje valstybėje narėje įsteigtos agentūros padėties. Šis straipsnis reglamentuoja tik klausimą, kas moka privačios agentūros atlygį sėkmingo įdarbinimo atveju, neatsižvelgiant į tai, kur yra šios agentūros buveinė.

43 — Tačiau, Teisingumo Teismo nuomone, „valstybės narės personalo atrankos konsultacinė įmonė negali remtis Sutarties 7 ir 49 straipsniais (dabar – EB 12 ir 49 straipsniai) įdarbindama šios valstybės narės piliečius tos pačios valstybės įmonėse“: 1991 m. balandžio 23 d. Sprendimas *Höfner ir Élser* (C-41/90, Rink. p. I-1979, 40 punktas).

44 — Prašymo priimti prejudicinį sprendimą 3.2.2 punktas.

125. Be to, Vokietijos vyriausybė teigia, kad šioje byloje paslaugų teikėjui valstybė, kurioje jis įsteigtas, netrukdo vykdyti savo veiklos

kitoje valstybėje narėje. Taigi SGB III 421g straipsnis neriboja patekimo į įdarbinimo rinką kitoje valstybėje narėje.

126. Komisija savo ruožtu pastebi, kad darbo ieškantis asmuo, kuris gali būti laikomas įdarbinimo paslaugos gavėju, turi teisę, kad Vokietijos Federacinė Respublika perimtų privačiai įdarbinimo agentūrai mokėtiną atlygį, tik jei dėl tarpininkavimo jis užmezgė darbo santykius šioje valstybėje narėje. Vis dėlto jei paslauga turi užsienio elementą ir paslaugos gavėjui buvo pasiūlyta darbo vieta kitoje valstybėje narėje, tokių tarpininkavimo sąnaudų Vokietijos Federacinė Respublika nepadengia. Todėl paslaugos gavėjas atsiduria nepalankesnėje padėtyje įdarbinimo užsienyje atveju ir todėl konstatuotinas laisvės teikti paslaugas apribojimas, kuris, kaip ir bylos, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas *Vestergaard*, atveju, grindžiamas tik paslaugos teikimo vieta.

127. Pirmiausia norėčiau patikslinti, kad klausimas, ar, remiantis Vokietijos teisės aktais, privačioms už Vokietijos teritorijos įsteigtoms įdarbinimo agentūroms nustatytas laisvės teikti paslaugas apribojimas, atsižvelgiant į pagrindinės bylos faktines aplinkybes ir kaip teigia Vokietijos vyriausybė, yra hipotetinis. Iš to išplaukia, kad Teisingumo Teismas, mano nuomone, neturėtų aiškinti EB 49 straipsnio šiuo požiūriu.

128. Antra, reikėtų iškelti klausimą dėl laisvės teikti paslaugas apribojimo Vokietijoje įsteigtos privačios įdarbinimo agentūros atveju.

129. Šiuo atžvilgiu nustatyta, kad tokiai agentūrai remiantis Vokietijos teise netrukdoma vykdyti savo įdarbinimo veiklos kitoje valstybėje narėje. Ar vis dėlto ji galėtų būti atgrasoma nuo tokios veiklos dėl to, kad, jai radus darbą savo kontrahentui kitoje valstybėje narėje, atlygį turėtų sumokėti darbo ieškantis asmuo, o ne *Bundesagentur*?

130. Kaip teisingai pažymėjo Vokietijos vyriausybė, SGB III 421g straipsnis iš esmės reglamentuoja klausimą, *kas* sumoka atlygį privačiai įdarbinimo agentūrai sėkmingo įdarbinimo atveju. Jeigu kalbama apie darbo vietą Vokietijos teritorijoje, tarpininkavimo vekselis leidžia privačiam tarpininkui gauti bent dalinį atlygį iš *Bundesagentur*. Tačiau jei įdarbinta buvo kitoje valstybėje narėje, darbo ieškantis asmuo turi sumokėti visą privačios įdarbinimo agentūros atlygį. Vis dėlto abiem atvejais agentūra išlaiko teisę gauti sutartyje dėl įdarbinimo sutartą atlygį. Taigi Vokietijos tarpininkavimo vekselių sistema savaime

nesukelia nepalankesnių finansinių pasekmių Vokietijoje įsteigtoms įdarbinimo agentūroms, teikiančioms savo paslaugas kitose valstybėse narėse. Taigi tokių agentūrų atveju ši sistema, mano nuomone, nenustato laisvės teikti paslaugas apribojimo.

Teismas jau yra nusprendęs minėtame sprendime *Vestergaard*[45].

c) Laisvės teikti paslaugas apribojimo pateisinimas

131. Trečia, svarbu išnagrinėti, ar yra laisvės teikti paslaugas apribojimų darbo ieškančio asmens, t. y. paslaugų gavėjo, požiūriu.

134. Kadangi priežastys, kurios šioje byloje buvo išdėstytos siekiant pateisinti laisvo paslaugų teikimo apribojimą, visiškai atitinka priežastis, kurias jau išnagrinėjau laisvo darbuotojų judėjimo požiūriu, šiuo klausimu nukreipiu į šios išvados 79 ir paskesnius punktus.

132. Kaip ir Komisija, manau, jog šiuo požiūriu tikrai konstatuotinas laisvės teikti paslaugas apribojimas.

135. Iš jų išplaukia, kad pirmiau apibrėžtas laisvės teikti paslaugas apribojimas nėra pakankamai pateisinamas.

133. Kadangi paslaugų gavėjas turi pats sumokėti atlygį privačiai įdarbinimo agentūrai, jeigu paslauga buvo suteikta, t. y. įdarbinta buvo kitoje valstybėje narėje, o *Bundesagentur* perims visą šį atlygį ar jo dalį, jei įdarbinta buvo Vokietijoje, Vokietijos tarpininkavimo vekselių sistemoje įtvirtintas nevienodas požiūris, pagrįstas paslaugų teikimo vieta. Tačiau tokį nevienodą požiūrį draudžia EB 49 straipsnis, kaip Teisingumo

136. Iš to darau išvadą, jog EB 49 straipsnis taip pat turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia valstybės narės teisės aktus, kaip antai nagrinėjamus pagrindinėje byloje, kurie šios valstybės narės teisės sistemoje suprantami kaip reikalaujantys, jog nacionalinės agentūros mokėjimai privačiai įdarbinimo

45 — Šio sprendimo 22 punktas. Dėl tokio tipo laisvės teikti paslaugas apribojimų taip pat žr. 2005 m. kovo 10 d. Sprendimą *Laboratoires Fournier* (C-39/04, Rink. p. I-2057, 15 ir 16 punktai).

agentūrai už darbo suradimą priklauso nuo sąlygos, kad už šio tarpininko surastą darbą būtų mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos šios valstybės narės teritorijoje.

139. Principas, pagal kurį nacionalinis teismas turi aiškinti nacionalinę teisę taip, kad užtikrintų veiksmingą Bendrijos normų taikymą, pirmą kartą buvo sukonkretintas direktyvų taikymo kontekste [46].

B — *Dėl antrojo klausimo a punkto ir ketvirtojo klausimo a punkto*

140. Kaip „iš pačios Sutarties sistemos" išplaukiantis [47] reikalavimas ir kaip EB 10 straipsnyje numatytos lojalaus bendradarbiavimo pareigos išraiška, šis „Bendrijos teisę atitinkančio aiškinimo" principas taikomas visoms Bendrijos normoms ir todėl, savaime suprantama, pirminės teisės nuostatoms [48].

137. Šiais klausimais, kuriuos nagrinėsiu kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės Teisingumo Teismo klausia, ar SGB III 421g straipsnio 1 dalies antrąjį sakinį galima ir reikia aiškinti Bendrijos teisę atitinkančiu būdu.

141. Iš to išplaukia, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas SGB III 421g straipsnio 1 dalies antrąjį sakinį turi aiškinti Bendrijos teisę atitinkančiu būdu [49].

138. Kaip minėta pirmiau, šis teismas pats mano, kad nagrinėjamą nacionalinę nuostatą galima aiškinti Bendrijos teisę atitinkančiu būdu taip, kad kaip „darbas, kurio atžvilgiu mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos" remiantis šia nuostata būtų suprantamas ir tokios rūšies darbas kitoje Bendrijos valstybėje narėje. Ši sąvoka iš tikrųjų tokia bendra, kad, mano nuomone, galima ją aiškinti Bendrijos teisę atitinkančiu būdu.

46 — Teisingumo Teismas dėl teisės yra nusprendęs, kad nacionaliniai teismai turi aiškinti savo nacionalinę teisę kaip įmanoma „atsižvelgdami į (atitinkamos) direktyvos tekstą ir tikslus" (1984 m. balandžio 10 d. Sprendimas *Von Colson ir Kamann*, 14/83, Rink. p. 1891, 26 punktas). Pastaruoju metu šiuo klausimu žr. 2006 m. liepos 4 d. Sprendimą *Adeneler ir kt.* (C-212/04, Rink. p. I-6057, 108 punktas).

47 — Minėto sprendimo *Adeneler ir kt.* 109 punktas.

48 — Kaip pavyzdį žr. 1988 m. vasario 4 d. Sprendimą *Murphy ir kt.* (157/86, Rink. p. 673, 11 punktas); 1994 m. spalio 5 d. Sprendimą *Van Munster* (C-165/91, Rink. p. I-4661, 34 punktas) ir 2000 m. rugsėjo 26 d. Sprendimą *Engelbrecht* (C-262/97, Rink. p. I-7321, 39 punktas).

49 — Taip pat norėčiau priminti, kad, Teisingumo Teismo nuomone, jeigu toks Bendrijos teisę atitinkantis aiškinimas pasirodė neįmanomas, „nacionalinis teismas turi visiškai taikyti Bendrijos teisę ir apsaugoti teises, kurias ji suteikia privatiems asmenims, prireikus palikęs netaikytą bet kokią (nacionalinę) nuostatą, kurios taikymas būtų aplinkybėmis lemtų Bendrijos teisei prieštaraujantį rezultatą" (minėto sprendimo *Engelbrecht* 40 punktas).

142. Atsižvelgiant į tai, kokius atsakymus Teisingumo Teismui siūlau pateikti į antrojo klausimo a punktą ir ketvirtojo klausimo b punktą, nėra reikalo nagrinėti antrojo klausimo b punkto ir ketvirtojo klausimo b punkto.

V — Išvada

143. Atsižvelgęs į šiuos argumentus, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Sozialgericht Berlin* pateiktus prejudicinius:

„1. EB 39 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jis draudžia valstybės narės teisės aktus, kaip antai nagrinėjamus pagrindinėje byloje, kurie šios valstybės narės teisės sistemoje suprantami kaip reikalaujantys, jog nacionalinės agentūros mokėjimai privačiai įdarbinimo agentūrai už darbo suradimą priklauso nuo sąlygos, kad už šio tarpininko surastą darbą būtų mokamos privalomojo socialinio draudimo įmokos šios valstybės narės teritorijoje.

2. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas *Sozialgesetzbuch* III knygos *Arbeitsförderung* 421g straipsnio 1 dalies antrąjį sakinį turi aiškinti Bendrijos teisę atitinkančiu būdu.“